

شرح

حدیث طینت

چاپ سوم با تجدید نظر و اضافات

محمد نیکنام عربشاهی

سرنشانه	لیکنام عربشاهی، محمد، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	شرح حدیث طہنت/محمد لیکنام عربشاهی.
وضعیت ویراست	[ویراست ۱].
مشخصات نشر	تهران: انتشارات گل همیشه بهار، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۹۶ ص، ۲۷/۵×۱۳/۵، س.م.
شابک	۹۷۸-۹۷۸-۶۲۲-۵۸۳۶-۱۹-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	چاپ سوم.
یادداشت	چاپ قبلی: انتشارات گل همیشه بهار، ۱۴۰۱ (ص ۸۰).
موضوع	طہنت -- احادیث -- نقد و تفسیر
	Substance (Islam) -- Hadiths -- Criticism and interpretation

نام کتاب: شرح حدیث طینت

نویسنده: محمد نیکنام عربشاهی

انتشارات: گل همیشه بهار

نوبت چاپ: چاپ سوم / تبویز ۱۴۰۲ اول از ویرایش جدید

تیواڑ: ۱۰۰ جلد

قطع: رقمی

صفحه: ۹۲

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

9YA-752-0857-19-A

فهرست مطالب

پیشگفتار	۵
مبدأ خلقت انسان	۹
مفهوم شناسی طینت	۱۱
طینت در لغت و اصطلاح	۱۲
چکیده آنچه که در احادیث طینت آمده است	۱۶
احادیث طینت	۱۷
حدیث (۱)	۱۷
حدیث (۲)	۲۶
حدیث (۳)	۲۸
حدیث (۴)	۳۲
حدیث (۵)	۳۴
حدیث (۶)	۳۷
حدیث (۷)	۳۹
ناصبی	۴۵
معنای ملکوت	۶۱
حکم ملکوت	۶۲
داستان موسی و خضر	۶۲
معنای فواحش	۷۰
معنای لَمَم	۷۰
گناهان کبیره	۷۲
معنای مزاج در لغت و اصطلاح	۷۳

۷۴	..... معنای مزاج در حدیث طینت
۷۶	..... سخت و دشوار بودن بعضی از احادیث اهل بیت (ع)
۷۶	..... اصحاب سرّ
۸۲	..... سؤال و جواب
۸۳	..... نکته ای در تسهیل فهم حدیث طینت
۸۴	..... نکاتی که از احادیث طینت استفاده می شود
۸۶	..... کتابنامه
۸۹	..... فهرست آیات

پیشگفتار

احادیث طینت جزء سنگین ترین و پیچیده ترین احادیث می باشد که عده ای^۱ (اخباریون) به خاطر عدم درک حقیقت معنای آن، توقف کرده و علم آن را به خود ائمه اطهار علیهم السلام ارجاع داده اند و برخی به

۱. علامه مجلسی مجموع آنها را در پنج گروه دسته بندی کرده است:

(الف) محدثان که اصل صدور این گونه روایت ها را پذیرفته اند؛ اما درباره محتوا و فهم مراد آنها اظهار بی اطلاعی کرده و علم آن را به ائمه واگذار کرده اند.

(ب) کسانی که صدور روایت های طینت را از روی تقیه دانسته اند؛ دلیل آنان هم زبانی این روایت ها با مذهب اشاعره و جبرگرایان از اهل سنت است.

(ج) کسانی که زبان این روایت ها را کنایه از علم خدا در بدو خلقت به انسان ها دانسته اند؛ به این معنا که چون خدا می دانست که آنان راه سعادت و یا راه شقاوت را برمی گزینند، آنان را با همان طینت آفرید.

(د) کسانی که طینت را کنایه از استعدادها و قابلیت های موجود در هر فرد می دانند. در این نگاه، خدا هر کس را به قدر وسع خودش تکلیف کرده است؛ مثلاً پیامبر اکرم را به اموری مکلف کرده است که احدی از مردم را به آن مکلف نکرده است.

البته ابوجهل نیز مکلف است؛ نه به آن مقدار که پیامبر و یا حتی مؤمنان مکلف اند؛ بلکه تکلیف او به اندازه وسع خود اوست.

(ه) کسانی که این روایت ها را در جهت تبیین عالم ذر معنا کرده اند؛ بر این اساس وقتی خدا انسان ها را به صورت ذره هایی از پشت آدم خارج کرد و از آنان درباره ربوبیت خویش پرسید، گروهی از آنها پاسخ مثبت دادند. در روایت ها، این گروه دارای طینتی علینی معرفی شده و سعادتمند هستند؛ گروه دیگر که پاسخ منفی دادند، در روایت ها دارای طینتی سجینی معرفی شده اند که شقی خواهند بود؛ زیرا در این دنیا، مطابق پاسخی که در عالم ذر داده اند، زندگی خواهند کرد. در این نگاه، این ذره ها به هنگام پاسخ کاملاً

مختار بوده اند و بر اساس اختیار خود پاسخ داده اند. [بحار الانوار/ ج ۷ / ص ۱۵]